

Monika Krojej

PROŠNJA ZA SODOBNE ZGODBE NENAVADEN VLAM

Prijatelji naših znancev so se odpravili na daljše potovanje. Nekaj dni po njihovem odhodu se je pred hišo, kjer so stanovali, ustavil kamion. Nekaj sosedov - dosti jih tako ni bilo doma, ker se je to dogajalo sredi delovnega dopoldneva - je nato lahko opazovalo, kako trije krepki moški znašajo na kamion vsakovrstno stanovanjsko opremo, od pohištva do gospodinjskih aparatov in drugih vrednih stvari. Sosedje so to početje nekoliko začudeni opazovali, vendar se jim ni zdelo sumljivo. Mislili so si pač, da so izvoščiki prišli po naročilu lastnikov, na vlom pa še pomislil ni nihče. Ko je bil kamion do vrha poln, so neznanci hišo zaprli in se odpeljali.

Risba: Tamara Korošec.

Šele ko so se dopustniki vrnili s potovanja, se je razvedelo, da so jih neznanci oropali in jim iz stanovanja odpeljali skoraj vse, kar je bilo le kaj vredno.

Takšne in podobne zgodbe, ki se danes pripovedujejo v zbrani družbi med prijatelji, ob klepetu na kavici, znancu na ulici ipd., zbiramo. Verjetno ste tudi vi že slišali najrazličnejše zgodbe, ki so se ali pa se tudi niso pripetile, npr. o čudnih in nenavadnih potegavščinah, goljufijah, o skrivnostnih avtoštoparjih, duhovih, skratka o čemer koli - tudi npr. o domačih živalih, neznanih letečih predmetih, avtomobilskih zgodah in nezgodah, ljubezenskih avanturah ipd. Veseli bomo, če jih boste poslali na uredništvo Glasnika SED (Zavetiška 5, 1000 Ljubljana), lahko pa tudi na avtoričin naslov (Monika Krojej, ISN ZRC SAZU, Novi trg 5, 1000 Ljubljana, lahko tudi po telefonu: 061 125 60 68, int.: 226). Nekatere bomo sproti objavili v Glasniku (pod vašim imenom), druge pa bodo izšle v zbirki sodobnih zgodb, zato dodajte k vsaki pripovedi čim več podatkov, npr. kje in kdaj je bila povedana, kdo jo je pripovedoval (predvsem poklic in starost), lahko tudi druge pripombe.

Ker se v okviru mednarodnega društva raziskovalcev sodobnega pripovedništva že pripravlja indeks tipov tovrstnih zgodbic, bi bilo prav, da bi bile vanj vključene tudi naše variante in tipi, in da bi se zbirkam drugih držav priključila tudi naša. Tistim, ki se bodo pri sodelovanju še posebej izkazali, bomo poskušali njihov trud tudi plačati.

Irena Rožman

O RDEČI MUŠNICI MALO DRUGAČE

Na srečo, bodo rekli mnogi gobarji in ljubitelji gobjih jedi, je izmed stotin užitnih vrst le okoli deset smrtno strupenih. Kljub temu, da je rdeča mušnica strupena goba, si je v kraljestvu gob s svojo izredno lepoto zagotovila častno mesto. Mnoge izmed nas pa pogled na iz mahu rastočo rdečo mušnico vrne v čas otroštva, ko smo se z njo srečali v pravljičah.

Rdeča mušnica ni zgolj okras gozdov, ampak je namenjena tudi določenim potrebam ljudi. Sibirski ljudstva so jo potrebovala za verske šamanske obrede. Z zaužitjem te halucinogene gobe - mušnice je šaman - padel v trans. V zamaknjenosti je vzpostavil neposreden stik z duhovi, ki so mu svetovali o življenjsko pomembnih stvareh za obstoj in blagostanje skupnosti.

Mušnice rastejo le v zmerno toplih gozdnatih predelih, zato so jo kupovali. In njena cena? Prava malenkost, le tri ali štiri severne jelene za eno rdečo mušnico.

Pri nas rdeča mušnica še zdaleč ni tako cenjena kot med sibirskimi ljudstvi, vendar so včasih s pridom izkoriščali njen strup. V času, ko se na kmečkih domovih še niso uporabljali stekleni muholovci in kasneje insekticidi, so se ljudje skušali rešiti nadležnih muh s pomočjo strupa rdeče mušnice.

"Muham so nastavili" tako, da so rdečo mušnico poparili z vročim sladkanim mlekom in vabo postavili na okno ali mizo. Pravijo, da je bil ta bio insekticid zelo učinkovit. Muhe, zapeljane s prijetnim vonjem sladkega mleka, so šle na mušnico, od tam pa "po gobe".

Mušnica. Foto: Irena Rožman.